

I UVOD

Krajem devedesetih i početkom dve hiljadite godine Interpol je zvanično označio region Balkana jednim od najvećih kriminalnih žarišta organizovanog kriminaliteta na području Evrope gdje se susreću putevi droge, trgovina "bijelim robljem", ilegalno prebacivanje emigranata, djelatnost duvanske mafije", "pranje novca" itd.

S obzirom na konstatovano autor nalazi naročito zanimljivim pitanje narko-kriminala, te je za temu svoga specijalističkog rada izabra upravo nju. Za ovu temu autor se odlučio zbog važnosti koju kriminal povezan sa drogom ima u svijetu, posljedica koje izaziva, složenosti organizacije i globalne povezanosti grupa koje vrše proizvodnju i promet opojnih droga.

Za pravnike naročito su interesantne zakonske odredbe koje regulišu pitanje kriminala povezanog sa drogom, zato će u ovom radu autor nastojati što detaljnije objasniti sve u vezi sa njim, na način kako je to regulisao Krivični Zakon Republike Srpske, i KZ BiH u djelu koji ne reguliše KZRS.

Kriminal povezan s drogom sastoji se od primarnog, sekundarnog i tercijarnog¹, tj. od različitih krivičnih djela, počev od neovlaštene trgovine drogom, pa do imovinskih delikata². Primarna su krivična djela koja se odnose na neovlašteni promet drogom, a predviđena su u pozitivnom krivičnom zakonu. Međutim, ta djela su nekada povezana sa drugim krivičnim djelima, ili je pak, droga faktor koji povezuje učinitelja sa nekim krivičnim djelom. Tu se može raditi kako o djelima koja se čine zbog nabavke droge, tako i djelima koja se čine zbog ostvarivanja dobiti prodajom droge. Uz to, neophodno je istaći da je organizovani narko-kriminal praćen sa dvije veoma opasne kriminalne djelatnosti, a to su pranje novca i korupcija.

Tako su u okviru primarnog kriminala obrađena krivična djela koja su inkriminisana entitetskim krivičnim zakonodavstvom, a odnose se na neovlaštenu proizvodnju i promet, te omogućavanje uzivanja droga. Nadalje, tercijarni kriminal predstavlja, djelatnost organizovanja međunarodne ilegalne trgovine drogom, što je ujedno najperfidniji, i samim tim najopasniji vid narko-kriminala u svijetu. Osnovni cilj organizatora tercijarne kriminalne djelatnosti jeste ostvarenje velikog profita od ilegalne trgovine drogom. Ovaj vid kriminala inkriminisan je u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine. Zbog svojih karakteristika primarni i tercijarni kriminal označavamo kao narko-kriminal. Sekundarni kriminal povezan s drogom čine, uglavnom, imovinski delikti usmjereni na nabavku droge, a kao učinitelji pojavljuju se narkomani ovisnici. Stoga se može zaključiti da je kriminal povezan s drogom veoma kompleksan vid kriminala koji, s obzirom na ciljeve učinitelja, s jedne strane, i štetne posljedice, s druge, predstavlja veliki izazov za organe policije, tužilaštva i suda. Za suzbijanje ovog kriminala praćenog, pored ostalog, i

¹ Modly D. „Droge i štetne posljedice njihove zloupotrebe“ 13. maj 1986, str. 76;

² Borislav Petrović „Narko kriminal“ Pravni fakultet univerziteta u Sarajevu, Sarajevo. 2004, str. 36;

